

Sygn. akt VIII Gz 166/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie z dnia 9 marca 2017 roku, sygn. akt X GC 69/17

postanawia:

oddalić zażalenie.

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 marca 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie oddalił wniosek pozwanego A. M. o zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych w całości.

Sąd podał, że zarządzeniem z dnia 26 stycznia 2017 roku pozwany został wezwany do uzupełnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych poprzez złożenie go według wzoru na urzędowym formularzu w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku, a nadto do udokumentowania twierdzeń podnoszonych w formularzu.

Sąd wskazał, że pozwany w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania podał, że nie posiada żadnych nieruchomości, majątku, czy rachunku bankowego, jest osobą bezrobotną, zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy, bez prawa do zasiłku, oraz że jest na utrzymaniu swojej żony, z małżonką posiadają zawartą umowę o rozdzielności majątkowej. Do oświadczenia pozwany załączył zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy oraz wypis z aktu notarialnego, ustanawiającego rozdzielność majątkową małżeńską.

W ocenie Sądu brak było podstaw do zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych. Sąd przywołał art. 102 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i wskazał, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

Sąd, oceniając oświadczenie pozwanego o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wskazał, że pozwany nie powołał się na żadne wydatki i zobowiązania, które pogarszałyby jego sytuację finansową, co skutkowało by niemożliwością ponoszenia kosztów sądowych.

Poza tym, w ocenie Sądu, okoliczność, że pozwany ma z małżonką ustanowioną rozdzielność majątkową nie znajduje zastosowania. Wpływ na ocenę stanu majątkowego wnoszącego o zwolnienie od kosztów sądowych ma nie tylko sytuacja majątkowa tej konkretnej osoby, ale także osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Sąd, powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego, wskazał, że zniesienie wspólności ustawowej między małżonkami nie niweczy obowiązku pomocy między małżonkami.

Zdaniem Sądu zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy potwierdza jedynie fakt, że pozwany jest bezrobotny, natomiast nie zostały wykazane żadne wydatki, czy zobowiązania, które wskazywałyby na ciężką sytuację finansową pozwanego.

Reasumując, Sąd uznał, że ustrój rozdzielności majątkowej nie miał wpływu na sytuację finansową pozwanego. Pozwany wskazywał bowiem, że znajduje się na utrzymaniu żony, jednakże nie przedstawił żadnego dowodu, z którego wynikałoby z jakich źródeł utrzymuje się jego małżonka. W związku z tym nie było możliwe zobrazowanie sytuacji finansowej pozwanego i orzeczenie zgodnie z jego wnioskiem.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany.

Pozwany wniósł o uchylenie postanowienia oraz zwolnienie od kosztów sądowych.

Pozwany wskazał, że znajduje się na utrzymaniu żony, zaś jej dochody przeznaczone są w całości na regulowanie bieżących potrzeb życiowych oraz zaciągniętych zobowiązań. Pozwany wskazał nadto, że z uwagi na brak dochodów nie reguluje swoich zaległych zobowiązań, np. wobec Urzędu Skarbowego powstałych z tytułu błędów księgowej. Poza tym pozwany podał, że nie był w stanie poczynić jakichkolwiek oszczędności.

#### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów.

Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126<sup>2</sup> § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych może mieć miejsce wyjątkowo, gdy uzasadnia to niekorzystna sytuacja materialna strony, która pomimo wszelkich starań, maksymalnej zaradności i zapobiegliwości, nie jest w stanie w krótkim czasie zaoszczędzić stosownej kwoty. Ubiegający się o taką pomoc powinien w każdym wypadku poczynić stosowne oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia kosztów utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Dopiero gdy poczynione w ten sposób oszczędności okażą się niewystarczające, może zwrócić się o pomoc do państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984r., II CZ 104/84).

Wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu. Ustanowione "bariery finansowe" muszą jednak uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych, a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 26 lipca 2005 r., sprawa P. przeciwko Polsce, Nr (...)).

Trafność rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest uzależniona w pierwszej kolejności od zgromadzenia dokładnych informacji o sytuacji majątkowej i rodzinnej oraz o dochodach wnioskodawcy. Dane te wynikają z oświadczenia strony (osoby fizycznej), które obecnie sporządza się według ustalonego wzoru (art. 9 pkt 2

i 102 ust. 2 ustawy), stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 574). Regulacja ta wymusza podanie przez stronę bardzo szczegółowych informacji ułatwiających rozpoznanie wniosku. Sąd dokonuje oceny czy treść złożonego oświadczenia i wykazany w nim stan majątkowy wnioskodawcy uzasadnia zwolnienie go od kosztów sądowych

Pozwany, składając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych na urzędowym formularzu nie uzasadnił dostatecznie złożonego wniosku. Przedstawił dane dotyczące jego sytuacji osobistej związanej z tym, że jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, natomiast nie przedstawił danych dotyczących dochodów uzyskiwanych przez małżonkę. Jak wynika z treści oświadczenia pozwanego pozostaje on na utrzymaniu żony, stąd w oświadczeniu majątkowym winien był podać dochody małżonki.

Pozwany w żaden sposób nie uszczegółowił również swoich wydatków uznając, że ich nie ponosi. Zdaniem Sądu, z uwagi na nie przedłożenie dokumentów, do czego pozwany był wzywany, nie można było ocenić rzeczywistych możliwości finansowych, co stało się samodzielną podstawą do nieuwzględnienia wniosku w przedmiocie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy leży po stronie składającego wniosek. Pozwany, w następstwie wezwania Sądu, winien był przedstawić wszystkie niezbędne dokumenty obrazujące tak uzyskiwane dochody, jak i ponoszone wydatki. Dopiero przedstawienie pełnej dokumentacji pozwałoby na dokonanie oceny, czy rzeczywiście pozwany nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania. Złożenie przez pozwanego dokumentu, z którego wynika, że jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku a także, że posiada ustrój rozdzielności majątkowej małżeńskiej nie przesądza jednoznacznie o braku zdolności do uregulowania kosztów sądowych.

Odnośnie informacji związanych z przyjętym przez pozwanego i jego małżonkę ustrojem majątkowym, zaznaczenia wymaga, że Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odniósł się do kwestii rozdzielności majątkowej w kontekście przestanek określonych w art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W tym względzie Sąd, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, podkreślił, że przy ocenie możliwości zastosowania wobec strony instytucji zwolnienia od kosztów sądowych trzeba także mieć na względzie, iż małżonków obciąża obowiązek wzajemnej pomocy także w zakresie prowadzenia przez każdego z nich procesów sądowych. Zniesienie wspólności ustawowej między małżonkami tego obowiązku nie niweczy. Wobec powyższego fakt wykazania, że powód zawarł z żoną umowę o wyłączenie wspólności ustawowej nie zwalnia jej z obowiązku pomocy na rzecz powoda a zwłaszcza że zgodnie z oświadczeniem pozwanego małżonkowie dalszym ciągu razem prowadzą gospodarstwo domowe. Wydatki ponoszone przez żonę pozwanego na rzecz wspólnego gospodarstwa domowego stanowią więc spełnienie obowiązku, o którym mowa powyżej i powinny być rozpoznawane w kontekście możliwości finansowych rodziny. Istotne w tym względzie mają zatem osiągnięte przez małżonkę powoda dochody i ponoszone koszty.

W tej sytuacji słuszna była konkluzja Sądu, że przedstawione przez pozwanego informacje nie były wystarczające, aby wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych mógł zostać uwzględniony. Sąd Rejonowy zasadnie nie przyznał pozwanemu zwolnienia od kosztów sądowych, gdyż pozwany w sposób wybiórczy przedstawił swoją sytuację majątkową.

Reasumując Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że brak jest podstaw do zwolnienia, stosownie do art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.), pozwanego z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w oparciu o art. 385 k.p.c. w zawiązku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(...)

# ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...),

5. (...)